

4.6. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda Vzdělávací obor: Přírodopis

4.6.3. Charakteristika vyučovacího předmětu **Přírodopis**

1. Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Cílem vzdělávání předmětu Přírodopis je podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu, seznámení s rozmanitostí živé a neživé přírody, porozumění přírodním faktům a vztahům, jimiž jsou veškeré součásti přírodního celku jako systému propojeny. Učíme žáky pozorovat, poznávat a porovnávat jednotlivá fakta a informace, vytvářet a ověřovat hypotézy. Vyústěním získaných znalostí, schopností a dovedností je pochopení důležitosti znalosti přírodních zákonitostí a jejich využití jak ku prospěchu člověka jako jedince, lidstva jako celku, ale i důležitosti zachování rozličných přírodních procesů, jejich předvídání či ovlivňování.

Do předmětu Přírodopis jsou začleněna některá témata předmětu Výchova ke zdraví, který není vyučován jako samostatný předmět.

Zařazená témata: Změny v životě člověka a jejich reflexe; Zdravý způsob života a péče o zdraví (ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy); Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence (civilizační choroby, auto-destruktivní závislosti –patologické hráčství, práce s počítačem, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, ochrana člověka za mimořádných událostí – živelné pohromy); Hodnota a podpora zdraví.

2. Časové a organizační vymezení

Přírodopis je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku. U žáků vzdělávaných podle **ŠVP ZŠ** je časová dotace **2** hodiny týdně v 6. 7. a 9. ročníku, **1** hodina týdně v 8. ročníku. Z celkového počtu disponibilních hodin byly využity 2. Časová dotace předmětu Přírodopis u dětí, které jsou vzdělávány podle **ŠVP ZŠ - LMP** je v 6., 7., 8. i 9. ročníku **2** hodiny týdně.

Výuka probíhá v učebnách, veškeré laboratorní práce, mikroskopování a pozorování přírodnin probíhá vzhledem k těžkým fyzickým handicapům dětí pod přímým vedením s menší či větší dopomocí učitele, popř. asistenta pedagoga či vychovatelky. Samostatná příprava mikroskopických preparátů a provádění dalších experimentálních činností náročných na jemnou motoriku vzhledem k většinovému postižení horních končetin a také zraku není možná. Rovněž samostatný odběr vzorků přírodnin v terénu či zhotovení zápisu a nákresu z pozorování je pro děti příliš obtížný či nemožný. Přesto se naše škola snaží v maximální míře zajistit bližší kontakt s přírodou, a to prostřednictvím vycházek, exkurzí, návštěv záchranných stanic, zoologických zahrad, návštěvami přednášek odborníků, které pravidelně nabízí KC v Ostravě – Porubě, kde promítáním filmů či vyprávěním vlastních zážitků a zkušeností z terénu dětem přiblíží pro ně jinak nedostupné oblasti přírody. Další kontakt s přírodou a také náplň průřezového tématu Enviromentální výchova realizujeme na pravidelných týdenních rehabilitačních pobytech formou projektů, s využitím dramaterapie, kolektivních her a soutěží. EV je rovněž realizována v průběhu celého školního roku dle plánu EV pro daný školní rok, s důrazem na dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti.

Předmět přírodopis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

chemie – ochrana životního prostředí – chemické znečištění, chemické vlastnosti minerálů a hornin, herbicidy, pesticidy, insekticidy, organické látky jako stavební kameny živých organismů, základní biochemické procesy

fyzika – fyzikální podstata některých procesů a jevů – fotosyntéza, světelná energie, sluchové a zrakové čítí,

zeměpis – výskyt živočichů a rostlin, biotopy, CHKO, Národní parky.

3. Výchovné a vzdělávací strategie rozvíjející kompetence žáků

Kompetence k učení:

Učitel vede žáky :

- k vyhledávání, třídění, propojování a porovnávání informací, používání odborné terminologie a aplikaci poznatků v praxi

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- zadává úlohy tak, aby bylo možno použít více postupů
- umožní řešit problémové situace, konfrontace výsledků, obhajobu stanoviska
- učí respektování názorů druhých

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- umožňuje skupinovou spolupráci, konfrontaci názorů, stanovisek žáků
- volí témata blízká běžnému životu, která v žácích podněcují různé asociace vhodné k vzájemné diskusi

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- vede k dodržování pravidel slušného chování
- pochopení nutnosti ochrany zdraví svého i druhých

Kompetence občanské:

Učitel:

- vyžaduje uplatňování pravidel ochrany ŽP, uvědomění si důležitosti čistoty ŽP pro tělesné i duševní zdraví každého jedince

- předkládá situace, ve kterých se žáci učí chápat základní ekologické souvislosti a problémy životního prostředí

Kompetenci k práci:

Učitel:

- vede žáky k dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s laboratorními pomůckami, přístroji a živými přírodními

4. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova (OSV) pomáhá k poznání sebe sama, navazuje na učivo poznání lidského těla, vnímání zodpovědnosti za fyzické i duševní zdraví, utváření dobrého vztahu k sobě samému i k dalším lidem a světu. Předmětem prolínají tyto okruhy:

- **Hodnoty, postoje, praktická etika**
- **Sebepoznání a sebepojetí**